

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	๒๒ ก.พ. ๒๕๕๐	๓๗	๑๓๒๘๓	๗

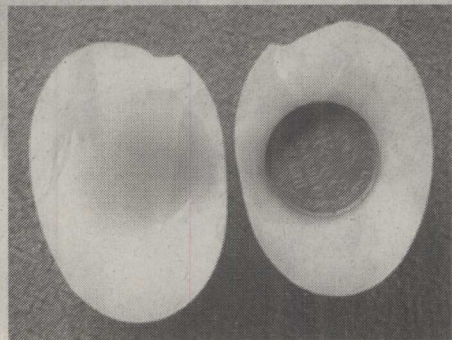

มรดกกล้วยขาว

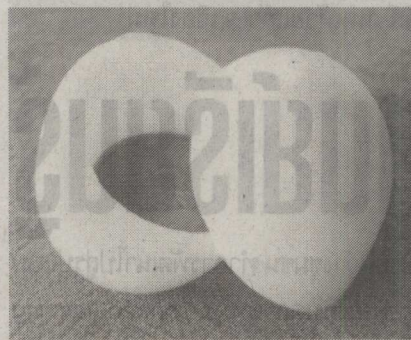
จอบต๋ม

คำว่า "จอบ" หมายถึง ชักงู หรือ ล่อให้ตาม และคำว่า "ต๋ม" หมายถึง เม็ดที่เกิดขึ้นตามผิวหนัง การจอบต๋ม คือการล่อให้ต๋มหรือพิษของต๋มออกจากร่างกาย

ครั้งคราวใดที่คนหรือสัตว์เลี้ยงไม่สบาย มีไข้ตัวร้อนและไข้ไม่ยอมลด แม้จะให้ยากินแล้วก็ตาม ชาวบ้านเชื่อกันว่า อาจมี "ต๋ม ลี" คือต๋มที่มีพิษซ่อนอยู่ภายในร่างกายแต่ไม่ปรากฏออกมาตามผิวหนัง จึงต้องทำพิธี "จอบ" คือล่อให้ตามหรือชักงูออก โดยใช้ของกินที่มีกลิ่นคาวได้แก่ ไข่ไก่ต้มสุกเป็นล่อ ใช้เหรียญรูปเป็นล่อแสดงว่ามีพิษไข้ ซึ่งพิธีนี้มีรายละเอียดที่น่าสนใจหลายประการ

ในสภาวะที่คนหรือสัตว์เลี้ยงเกิดอาการไข้ทรงตัว ญาติของคนไข้หรือเจ้าของสัตว์จะไปเจรจาขอให้ "พ่อหมอ" ผู้รู้พิธีมาประกอบพิธีจอบต๋ม โดยต้องจัดเตรียมพานครูและเงินค่าก่านลตามที่พ่อหมอกำหนด พร้อมไข่ต้มและเหรียญรูป

พิธีเริ่มขึ้นโดยพ่อหมอยกพานครูขึ้นกล่าวคำนมัสการครูบาอาจารย์ตามพิธี จากนั้นจึงปอกเปลือกไข่ต้ม ผ่าไข่แบ่งครึ่งเป็นสองซีก ควักไข่แดงออกทั้งหมด เหลือแต่ไข่ขาว ไข่ที่ใช้ต้องเป็นไข่ไก่ที่เกิดจากพ่อไก่แม่ไก่ที่เรียกว่า "ไข่รัง" ไข่ที่เป็นไข่จากฟาร์มนั้นใช้ไม่ได้ เมื่อเตรียมไข่ต้มแล้วใส่เหรียญเงินรูปลงระหว่างกลางไข่ทั้งสองซีก ห่อไข่ทั้งลูกด้วยผ้าขาว ส่วนเหรียญที่ใช้ต้องเป็นเหรียญรูป ที่ชาวบ้านทั่วไปเรียก "เงินแถบ" เท่านั้น

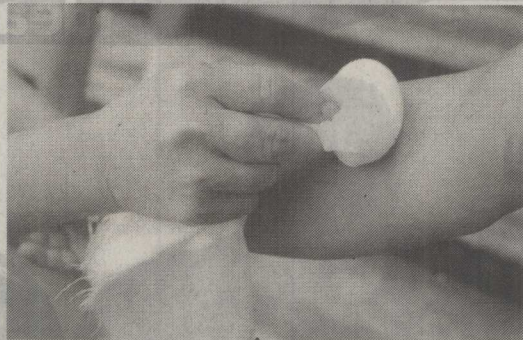

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	12 ก.พ. 2550	37	13283	7

เมื่อเตรียมไข้ต้มพร้อมแล้ว พ่อหมอบจะเสกน้ำให้คนไข้หรือสัตว์ดื่มกิน มนต์ที่ไข้เสกเป็นมนต์สำหรับขับพิษไข้ เรียกว่า "คาถาลับ" เช่น บทหนึ่งว่า "ลึบขี ลึบแห่ ลึบอะลองของแล่ ลึบขี ลึบออก" หรือ "นะลอยลอยถอน...ลอยลอยออก ถอดถอนออกมา โอม สวาหาย" แล้วเสกเป่าไข้ต้มด้วยคาถาว่า "กะหะยะ ปาเถน ตะโลวันนัง โถมิ" พร้อมเอาไข้ทั้งห่อเช็ดสลับกับการประคบตามจุดต่างๆ ของร่างกาย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้อพับ รักแร้ ขมิบ เป็นต้น ช่วงทำพิธีนี้พ่อหมอบจะเปิดดูสีของเหรียญเป็นครั้งคราว เพื่อดูว่าสีของเหรียญเปลี่ยนไปหรือไม่ ถ้าสีเปลี่ยนซึ่งมักเปลี่ยนเป็นสีไหม้เกรียมดั่งไฟลนก็จะนำไปล้างสีออกโดยใช้ขี้เถ้าผสมน้ำซัดออก กรณีที่สีของเหรียญไม่มีการเปลี่ยนแปลง แสดงว่าไม่มีตุ่มอยู่ภายในร่างกาย พ่อหมอบประกอบพิธีเช็ดด้วยไข้แบบเดิมซ้ำอีกหลายๆ ครั้ง จนสีของเหรียญจางลง และกระทั่งสีของเหรียญเป็นปกติ เสร็จแล้วนำเศษไข้ที่เหลือโยนให้สุนัขกิน จากนั้นทำพิธีเสกเป่าเพื่อขับไล่พิษไข้ ออกจากร่างกาย ท้ายสุดจะทำน้ำมันดีไว้สำหรับดื่มกินเพื่อส้าทับไข้มิให้กำเริบอีก

สำหรับความเชื่อมั่นในพิธีกรรมนั้น กล่าวกันว่า วัวควายไข้ จนน้ามน้ำลายไหลย้อย หมูเงื่องหงอยไม่กินอาหาร คนมีไข้ไม่รับประทานสิ่งใด ก็จะกลับฟื้นคืนอาการ กลับมากินหญ้า กินอาหาร ภายหลังผ่านพิธี เพียงเวลาไม่กี่อึดใจ.

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
(ภาพประกอบโดย จรัสพันธ์์ ดันตระกูล)